

idarelerce Gerçekleştirilmek istenen işteki kamusal yarar tespit edilmeli ve ihale kararı ondan sonra alınmalıdır

Genel olarak kamu hizmetinin yürütülmesi için kamu hukukuna tabi olan veya kamunun denetimi altında bulunan yahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarına gereken mal ve hizmet alımları ve diğer harcama gerektiren işler için 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu uygulanmaktadır.

Bu kapsamda genel bütçe kapsamında bulunan kamu idareleri ile özel bütçeli idareler , düzenleyici ve denetleyici kurumlar , il özel idareleri ve belediyeler ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, birlikler ve tüzel kişiler, kamu iktisadi kuruluşları ve iktisadi devlet teşekkülleri, sosyal güvenlik kuruluşları , sermayesinin yarısından fazlası devlete ait her çeşit kuruluş ve şirketler, 4063 sayılı Kanun kapsamındaki bankaların ihaleleri 4734 sayılı Kanun hükümlerince gerçekleştirilir.

Mal ve hizmet kavramlarından kasıt, satın alınan her türlü ihtiyaç maddeleri ile taşınır ve taşınmaz mal ve haklar ile, bakım ve onarım, taşıma, haberleşme, sigorta, araştırma ve geliştirme, muhasebe, piyasa araştırması ve anket, danışmanlık, tanıtım, basım ve yayım, temizlik, yemek, toplantı, organizasyon, sergileme, koruma ve güvenlik, mesleki eğitim, fotoğraf, film, güzel sanatlar, bilgisayar sistemlerine yönelik hizmetler ile yazılım hizmetleri, taşınır mal ve hakların kiralanması gibi hizmetlerdir.

Yapım ihaleleri ise bina, karayolu, demiryolu, otoyol,

havalimanı, rıhtım, terane, liman, köprü, tünel, metro, viyadük, spor tesisi, alt yapı, boru iletim hattı, haberleşme ve enerji nakil hattı, baraj,, rafineri, sulama, toprak ıslahı, taşkın koruma ve dekapaj gibi her türlü inşaat işleri ve bu işlerle ilgili tesisat, onarım ve uzantılarını kapsamaktadır.

4734 sayılı Kanun'un 2'nci maddesi kapsamında bulunan ve idare tarafından ihtiyaç duyulan mal veya hizmet alımı yahut yapım işine ilişkin talep kurumun harcama yetkilisine bildirilir. İdare ihale açılmadan önce bir kısım ön işlemler gerçekleştirir. Burada idare ihalenin konusunu, işin niteliğini ortaya koymalıdır.

Gerçekleştirilmek istenen işteki kamusal yarar tespit edilmeli ve ihale kararı ondan sonra alınmalıdır

-Danıştay 13. D. 13.6.2013T., 2006/3097E., 2008/4811K. sayılı kararı; “..tıbbi tetkik ve tanı hizmetlerinin, hasta ile özel sağlık kuruluşu arasında her hangi bir maddi ilişki oluşturulmaksızın, bizzat hastane idaresince satın alınmasının ve yine aynı hastane bünyesinde konuşlandırılan merkezlerde zaman ve kaynak israfına yol açılmaksızın, idarenin denetim ve gözetimi altında sunulmasının hizmet bedellerinin döner sermaye işletmesi gelirlerinden karşılandığı ve ciddi bir tasarruf sağlanacağı da anlaşıldığından kamu yararına ve hizmet gereklerine uygun olduğu sonucuna ulaşıldığından, konuya ilişkin dava konusu genelgede mevzuata aykırılık görülmediği, tıbbi tetkik ve tanı hizmetlerinin özel bir sağlık kuruluşundan satın alınması durumunda ödenecek bedel ile yaklaşık bedel karşılaştırıldığında ciddi bir tasarruf sağlandığı görüldüğünden bu açıdan da ihalenin kamu yararı taşıdığı açıktır.”

İdarenin ihtiyaçlarını tespit süreci ihale süreci içerisinde kabul edilmezler. Bunlar ihalenin ön safhaları olup hazırlık işlemi niteliğindedirler.

Bunedenle ihaleye hazırlık safhasında yapılacak hukuka aykırı işlem ve eylemler açısından Kamu İhale Kanunu uygulanmaz.

Eğer talep edilen ihtiyaç için kurumda bir ödenek bulunmuyor ise öncelikle ödenek talep edilir. Zira ihalenin zorunlu ilkeleri gereği ödenek olmadan ihale yapılamaz. İdarenin belirlediği ihtiyaç için bağlı bulunulan makamdan ödenek talep edilmelidir. Bu usul için her kurumun kendi iç işleyişinde genelge, yönerge ve yönetmelikleri bulunmaktadır.

Ancak genel uygulama idareye ödenek verecek mali birim tarafından bir kontrolör görevlendirilerek idarenin gerçekten bu ödeneğe ihtiyaç duyup duymadığı, harcamanın gerekli olup olmadığı tespit edilmektedir. Örneğin bir yapım işi için mahallinde keşif yapılarak bir rapor tanzim edilir.

Raporda idarenin almak istediği mal, hizmet veya yapım işi için ayrıntılı ihtiyaç listesi bulunur. Ayrıca bu rapor uyarınca Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından her yıl yenilenen fiyat birim cetveline göre ortalama bir rakam belirlenerek bu tutarda idareye ödenek aktarılır.

Ödenek tahsis edecek makam ayrıca bir piyasa araştırmasına da ihtiyaç duyabilir. Bunun için o mahalde bulunan ve aynı sektörde yer alan en az üç firmadan maliyet listesi çıkarılması istenebilir. Belirlenecek bu bedel yaklaşık maliyetten farklı olup ihale için kullanılmaz. Bunun yanında idare yine o mahalde bulunan belediye, ticaret veya sanayi odası gibi kuruluşlardan bir fiyat isteyebilir.

Tespit edilen tüm maliyet tutarlarının ortalamasına tekabül eden mali kaynak, ödenek olarak idareye aktarılır. Artık ödeneği elde eden idare ihale işlemlerine başlayabilir.